

Sygn. akt III U 215/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lipca 2020r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mirosław Kowalewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 lipca 2020r. w Suwałkach

sprawy **M. G.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie

w związku z odwołaniem M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 13 grudnia 2019 r. znak (...) - (...)

1. **oddala odwołanie.**

2. **zasądza od M. G. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 180 (sto osiemdziesiąt) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku w zakresie kosztów do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt III U 215/20

UZASADNIENIE

Decyzją z 13.12.2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. stwierdził, że wnioskodawca M. G. w okresie od 1.02.2015 r. do 30.11.2017 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej podlega ustawodawstwu polskiemu. Odwołanie od tej decyzji wniósł M. G. zaskarżając ją w całości. Zarzucił, iż wydana została z naruszeniem art.13 ust.3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 883/2004 z dnia 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zw. z art.16 ust.2 i 4 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16.09.2004r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 z dnia 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

Skarżący zarzucił też naruszenie art.14 ust.5b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16.09.2004r. poprzez przyjęcie, że wykonywanie pracy za granicą w wskazanym w umowie z

słowackim pracodawcą rozmiarze godzinowym, w okresie miesiąca, stanowi pracę o charakterze marginalnym, uniemożliwiającym ustalenie polskiego ustawodawstwa.

Nadto wskazywał na naruszenie art. 477¹¹ § 1 i § 2 KPC w zw. z art. 379 pkt 5 KPC, przez jego niezasadne niezastosowanie i zaniechanie wezwania do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanego słowackiego pracodawcy, u którego skarżący był zatrudniony i w konsekwencji nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie wskazanego zainteresowanego możliwości obrony swych praw w prowadzonym postępowaniu. Skarżący żądał zmiany decyzji i ustalenia, że w spornym okresie podlegał ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

Wnioskodawca M. G. w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej zgłosił rozpoczęcie działalności gospodarczej od 1.04.1993 r. Z tego tytułu zgłosił się do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, między innymi od 1.12.2000 r. do 31.01. 2015 r. Nie zaprzestając prowadzenia działalności na własny rachunek skarżący wyrejestrował się z ubezpieczeń od 1 lutego 2015 r. w związku z zatrudnieniem na terytorium Słowacji.

W konsekwencji w dniu 12.03.2015 r. M. G. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek, o ustalenie właściwego ustawodawstwa, do którego załączył umowę o pracę ze słowackim pracodawcą firmą (...). (...) zawartą w dniu 1 lutego 2015 r.

W umowie tej ustalono, że miejscem pracy wnioskodawcy jest Republika Słowacka i określono wynagrodzenie w wysokości (...)euro miesięcznie, a od 1 stycznia 2017 r. - (...) euro miesięcznie. Praca wnioskodawcy polegała na roznoszeniu ulotek, a skarżący świadczył ją wymiarze 10 godzin miesięcznie, w okresie od 1 lutego 2015 r. do 30 listopada 2017 r.

W celu ustalenia ustawodawstwa właściwego, pismem z dnia 16.06.2015 r. organ rentowy zwrócił się do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, o potwierdzenie objęcia wnioskodawcy słowackim systemem zabezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia u słowackiego pracodawcy, jednocześnie udostępniając słowackiej instytucji ubezpieczeniowej dokumenty

niezbędne do zajęcia wiążącego stanowiska.

W odpowiedzi słowacka instytucja ubezpieczeniowa pismem z dnia 19.08.2015 r. w trybie art.16 ust. 3 rozporządzenia wykonawczego oświadczyła o nieprzyjęciu stanowiska organu rentowego w przedmiocie ustalenia jako ustawodawstwa właściwego, ustawodawstwa słowackiego.

W celu usunięcia istniejących wątpliwości pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych w trybie określonym w art.16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego wszczął postępowanie wyjaśniające.

O jego efektach i o zajętym stanowisku organ rentowy zawiadomił słowacką instytucję ubezpieczeniową, pismem z dnia 13.12.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że na podstawie art.13 ust.3 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego właściwym dla odwołującego będzie ustawodawstwo słowackie, w okresie od 1.02.2015 r. do 30.11.2017 r.

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że ustalenie to ma charakter tymczasowy i stanie się ostateczne jeżeli przed upływem 2 miesięcy nie zostanie zgłoszone przez właściwą instytucję zawiadomienie o niemożności zaaprobowania prezentowanego przez ZUS w konkretnym stanie faktycznym stanowiska, dotyczącego ustawodawstwa właściwego.

W odpowiedzi słowacka instytucję ubezpieczeniowa, pismem z dnia 13.05.2019 r. powołując się na regulację przewidzianą w art.16 ust.3 rozporządzenia podstawowego zawiadomiła Zakład Ubezpieczeń Społecznych o

odrzuconiu uznania za właściwe ustawodawstwa słowackiego dla wnioskodawcy w okresie od xx1.02.2015 r. do 30.11.2017 r.

Tego rodzaju stanowisko słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, zostało podtrzymane w jej kolejnym adresowanym do organu rentowego piśmie, z dnia 12.07.2019 r., w którym wskazano, iż praca odwołującego świadczona na terytorium Republiki Słowackiej udokumentowana przedłożonymi umowami „ma charakter działalności znikomej (marginalnej)”.

Ta ostatnia okoliczność sprawiła, iż instytucja słowacka nie wydała M. G. poświadczenia A1.

W kontekście powyższych ustaleń w ocenie Sądu odwołanie uznać należy za nieuzasadnione, albowiem ustawodawstwem właściwym dla odwołującego jest ustawodawstwo polskie.

Przede wszystkim wskazać należy, iż zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 2004.166.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem podstawowym), kluczową zasadą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Unii Europejskiej, zakładającą rzeczywiste istnienie konkurencyjnych tytułów ubezpieczenia, jest podleganie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego. Z zasady tej wynikają dyrektywy postępowania dla instytucji państw członkowskich oraz organów odwoławczych regulowane przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE L 2009.284.1 - dalej nazywanego rozporządzeniem wykonawczym).

Wobec powyższego, opisana w treści art. z art. 16 rozporządzenia wykonawczego procedura uzgodnień między instytucjami państw członkowskich dotyczących stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego, toczy się w istocie bez udziału osoby, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich. Kończy się zaś poinformowaniem zainteresowanego przez instytucję właściwą państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone, jako mające zastosowanie, o tym, które ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone - tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r., III UK 50/16).

W tych okolicznościach, przedmiotem decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jako instytucji państwa członkowskiego, w którym osoba, która wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich, ma miejsce zamieszkania (po przeprowadzeniu procedury uzgodnień między instytucjami państw członkowskich dotyczących stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego) powinno być, zgodnie z zasadą terytorialności przyjętą w art. 11 ust. 1 rozporządzenia podstawowego i art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, nie tyle wskazanie ustawodawstwa właściwego, bo czyni to - zgodnie z art. 16 ust. 5 rozporządzenia wykonawczego - instytucja właściwa (której ustawodawstwo zostało tymczasowo lub ostatecznie określone), lecz będące następstwem tego określenia ustalenie, że po określonym w decyzji dniu do wymienionej osoby nie ma zastosowania polski system zabezpieczenia społecznego.

Zatem odnosząc się wprost do zawartego w odwołaniu M. G. wniosku o ustalenie ustawodawstwa słowackiego, podnieść należy, iż instytucja miejsca zamieszkania może wydać decyzję, że ustala ustawodawstwo właściwe jej państwa członkowskiego, albo decyzję stwierdzającą, że ustawodawstwo jej państwa nie jest właściwe – (tak Krzysztof Ślęzak, Ustalanie ustawodawstwa tymczasowego na podstawie rozporządzeń 883/2004 oraz 987/2009, PiZS 2014 nr 7).

Z przywołanej wyżej, a ujętej w treści art. 11 ust. rozporządzenia podstawowego, zasady terytorialności wynika, że nie jest dopuszczalna – do czego w istocie zmierza skarżący w odwołaniu - ocena stosunku prawnego stanowiącego tytuł ubezpieczenia społecznego w innym państwie członkowskim przez instytucję miejsca zamieszkania osoby wnoszącej o ustalenie właściwego ustawodawstwa - tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/12. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że gdy - tak jak w rozpoznawanej sprawie - instytucje państw członkowskich dojdą do wspólnego porozumienia, to ma ono decydujące znaczenie dla ustalenia ustawodawstwa właściwego, gdyż

przepisy art. 13 ust. 2 i 3 rozporządzenia podstawowego mają na celu wyeliminowanie podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia w różnych państwach członkowskich, ewentualnie uniknięcia sytuacji, w której dana osoba nie będzie podlegała żadnemu ustawodawstwu, a nie ustalenie ubezpieczenia korzystnego dla zainteresowanego ze względu na wysokość składek.

Jeżeli intencją wnioskodawcy jest uzyskanie potwierdzenia podlegania wskazanemu przez niego ustawodawstwu słowackiemu, to temu służy wniosek o wydanie poświadczenia na formularzu A1. Wówczas ocena takiego żądania należy do organów i instytucji właściwych tego państwa członkowskiego, którego ustawodawstwo miałyby być zastosowane - tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2017 r., II UK 248/16). Skarżący jednak nie wykazał, że dysponuje stosownym formularzem A1 wydanym przez słowacką instytucję.

Wprawdzie słusznie wskazuje w wywiedzionym odwołaniu na brak kompetencji pozwanego do oceny pracy wykonywanej w innym państwie członkowskim jako marginalnej, nie zauważa jednak, iż dokumentem stanowiącym między innymi podstawę do ustalenia właściwego ustawodawstwa są druki A1 wydane przez instytucję ubezpieczeniową. Natomiast wbrew zawartemu w jego odwołaniu wnioskowi, Sąd krajowy nie jest uprawniony do podważania stanowiska słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, która przecież odmówiła skarżącemu wydania tego dokumentu. Zatem w rozpoznawanej sprawie to nie ZUS zakwestionował prawną doniosłość umowy o pracę zawartej ze słowackim pracodawcą, lecz w istocie dokonała tego właściwa instytucja słowacka.

Zdaniem Sądu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych w niniejszej sprawie dopełnił procedury określonej w art. 16 ust. 2 rozporządzenia nr 987) 2009, bowiem w kwestii ustalenia właściwego ustawodawstwa powiadomił słowacką instytucję ubezpieczeniową.

Nie budzi przy tym wątpliwości, iż słowacka instytucja ubezpieczeniowa przedstawiła Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w niniejszej sprawie jednoznaczne i wiążące opinie. Przyjął zatem należy, że instytucja słowacka doszła do wspólnego z ZUS porozumienia, o którym mowa w art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego, co oznacza, iż procedura konsultacji osiągnęła zamierzony cel.

Dodać również należy, iż w niniejszej sprawie nie zachodzi nieważność postępowania z uwagi na pozbawienie możliwości obrony praw przez pracodawcę słowackiego (art. 379 pkt 5 KPC). W myśl art. 477⁽¹¹⁾ § 2 zd. 1 KPC, zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Zgodnie z zasadą terytorialności, chodzi w tym przepisie o prawa i obowiązki wynikające z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych, stąd nie ma on zastosowania do praw i obowiązków wynikających z porządków prawnych innych krajów członkowskich Unii, o których rozstrzygają odpowiednie organy tych krajów wedle obowiązującego w nich prawa (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2016 r., II UK 297/15, z dnia 25 listopada 2016 r., I UK 370/15, z dnia 13 września 2017 r., I UK 328/16). Zatem nieuprawnione i bezskuteczne procesowo byłoby wezwanie pracodawcy słowackiego skarżącego, jako zainteresowanego w sprawie toczącej się z odwołania M. G..

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 KPC, oddalił odwołanie.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 KPC i § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804), tj. z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).